

Анотація дисципліни

1. Назва курсу: **Фізична географія України**
2. Лектор: Клименко Валентина Григорівна, доцент
3. Статус: нормативна дисципліна
4. Курс: 3, семестр 5 семестр
5. Загальна кількість академічних годин: 120, Лекції - 48, практичні заняття - 32, самостійна робота - 40 год.)
6. Кількість кредитів: 4
7. Попередні умови: загальне землезнавство, геологія, геоморфологія та палеонтологія, метеорологія і кліматологія, загальна гідрологія, екологія, картографія.

Стисла анотація:

Метою навчальної дисципліни «Фізична географія України» є вивчення природно-територіальних, природно-аквально-територіальних комплексів України та їх компонентів; вивчення історії формування території України, історії вивчення природи і розвитку вітчизняної фізико-географічної науки; загальних особливостей компонентів природи, ландшафтної структури і фізико-географічного районування; виявлення регіональних особливостей природних умов України; аналіз екологічних питань стану довкілля і охорона природи, виявлення структури природоохоронного фонду та раціональне використання.

Основні завдання вивчення дисципліни

- ✓ розкриття історії наукового вивчення природи України;
- ✓ поглиблене вивчення природних умов та природних ресурсів України;
- ✓ розкриття взаємозв'язків між компонентами природи в умовах господарської діяльності;
- ✓ усвідомлення студентами необхідності здійснення заходів з охорони природи в Україні;
- ✓ фізико-географічне районування території, компонентна характеристика природно-територіальних комплексів різних рівнів.

Дисципліна складається з трьох розділів:

Розділ 1. Вступ. Положення України, історія та ландшафтні дослідження.

Тема 1. *Вступ.* Фізична географія, її об'єкт, предмет і метода досліджень. Зміст, наукове і практичне значення курсу "Фізична географія України". Сучасні напрями комплексного фізико - географічного вивчення території України, проблеми раціонального використання і охорони її природних умов і ресурсів.

Географічне положення, територія, кордони. Оцінка фізико - географічного положення території.

Розділ 2. Загальний аналіз природних умов і ресурсів.

Тема 2. *Геолого-геоморфологічна будова і ресурси надр*

Тема 3. *Кліматичні умови та ресурси*

Тема 4-5. *Моря, внутрішні води і водні ресурси*

Тема 6. *Ґрунтова - рослинний покрив і тваринний світ.*

Тема 7. *Несприятливі фізико - географічні процеси і шляхи їх запобігання.*

Розділ 3. Регіональний аналіз природних умов.

Тема 8. *Ландшафти і фізико - географічне районування України.*

Тема 9. *Зона мішаних лісів.*

Тема 10. *Зона широколистяних лісів*

Тема 11-12. *Лісостепова зона України*

Тема 13-14. *Степова зона*

Тема 15. *Українські Карпати*

Тема 16. *Кримські гори.*

8. Форми організації контролю знань: лекції, лекції-диспути, практичні роботи, самостійна робота студентів, консультації, контрольні й тестові завдання
9. Навчально-методичне забезпечення:

- ✓ Клименко В.Г. Фізична географія України: навчальний посібник для студентів-географів/ В.Г. Клименко, О.П. Фенько .- Харків, 2013.- 96 с.
- ✓ Клименко В.Г. Фізична географія України: словник-довідник / В.Г. Клименко, О.Ю. Клименко.- Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2010. – 200с.
- ✓ тексти лекцій (рукопис),
- ✓ розроблені практичні завдання,
- ✓ питання для самостійної роботи

10. Мова викладання: українська

11. Список рекомендованої літератури:

Базова

1. Миринич О.М. Фізична географія України: підручник /О.М., Маринич, П.Г. Шищенко. - К.: Знання, КОО, 2006. - 511 с.

Допоміжна

1. Білоус Г.М. Вплив господарської діяльності на водні ресурси України Г.М.Білоус. - К.: Наукова думка, 1999. - 211с.

2. Географічна енциклопедія України: в 3-х т.- К.: Укр. енциклопедія ім. М.П.Бажана, 1989-1993.

3. Екологічна енциклопедія: У 3-х т./Редколегія: А.В.Толстоухов (головний редактор) та ін.. – К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2008.

4. Крисиченко В.С. Людина і біосфера: основи екологічної антропології В.С.Крисиченко. – К.: Заповіт, 1998.

5. Толочко П.П. Давня історія України /П.П. Толочко. – К.: Либідь, 1994.

6. Шищенко П.Г. Прикладная физическая география П.Г.Шищенко. – К.: Выща школа, 1988.

1. Физико-географическое районирование Украинской ССР. – К.: Изд-во Киев.ун-та, 1968.

12. Інформаційні ресурси

1. Фонди Центральної наукової бібліотеки ХНУ ім. В.Н.Каразіна.

2. Фонд бібліотеки кафедри фізичної географії та картографії.

3. Мережа Інтернет.